

MALÝ KONKURZ – NOVÝ HYBRID V INSOLVENČNÝCH KONANIACH¹

doc. JUDr. Jana Duračinská, PhD.

Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta
Katedra obchodného práva a hospodárskeho práva
jana.duracinska@flaw.uniba.sk

Malý konkurz – nový hybrid v insolvenčných konaniach

Príspevok analyzuje novú právnu úpravu malého konkurzu v zákone o konkurze a reštrukturalizácii, ktorá patrí medzi opatrenia zákonodarcu na prekonanie sociálnej a ekonomickej krízy vyvolanej pandémie COVID 19. Príspevok sa zameriava na deklarované ciele novej úpravy malého konkurzu zefektívniť a zatriktívniť právnu úpravu malého konkurzu a súčasne na zmeny, ktorými sa nová právna úprava dotkne postavenia veriteľov úpadcu a štatutárneho orgánu úpadcu.

Die Entwicklung der Stellung des Präsidenten im Verfassungssystem der Slowakischen Republik (im Kontext der Verfassungsänderungen der Slowakischen Republik)

Der Beitrag analysiert die neue Gesetzgebung zum kleinen Konkurs im Konkurs- und Restrukturierungsgesetz, die zwischen den Maßnahmen des Gesetzgebers zur Überwindung der durch die COVID-19-Pandemie verursachten sozialen und wirtschaftlichen Krise gehört. Im Mittelpunkt des Beitrags stehen die erklärten Ziele der Neuregelung des kleinen Konkurses, um die gesetzliche Regelung des kleinen Konkurses rationalisieren und attraktiver zu machen und gleichzeitig die Veränderungen, die den Status der Gläubiger des Schuldners und des Geschäftsführungsorgans des Schuldners betreffen.

---

¹ Príspevok spracovaný v rámci projektu APVV-16-0553 „Premeny a inovácie konceptu kapitálových spoločností v podmienkach globalizácie“.

Development of presidential status within the constitutional system of the Slovak Republic (reflecting the changes in the Constitution of the SR)

The article analyzes the new legislation on small bankruptcy in the Bankruptcy and Restructuring Act, which is one of the legislator's measures to overcome the social and economic crisis caused by the COVID 19 pandemic. The article focuses on the declared goals of the new regulation of small bankruptcy to streamline and make the legal regulation of small bankruptcy more attractive and at the same time on the changes that will affect the position of the creditors and the bankrupt's statutory body.

Kľúčové slová: kríza vyvolaná COVID 19, bankrot/insolvenca, malý konkurz, oddĺženie, štatutárny orgán úpadcu, správca, zodpovednosť dlžníka

Schlüsselbegriffe: COVID-19-Krise, Bankrott/Insolvenz, klein Konkurs, Entschuldung, Geschäftsführungsorgan, Verwalter, Haftung des Schuldners

Keywords: covid-19 crisis, bankruptcy/insolvency, small bankruptcy, debt relief, bankrupt's statutory body, trustee, liability of the debtor

Úvod

Kríza vyvolaná pandémiou COVID 19 je osobitná v tom smere, že závisí od nepredvídateľných faktorov, ktoré nemajú ekonomickú povahu. Táto kríza nie je dôsledkom predchádzajúcich finančných nerovnováh, ktoré boli typickým spúšťačom recesií od 80. rokov minulého storočia a je v porovnaní s veľkou finančnou krízou v rokoch 2007 – 2009, ktorú v skutočnosti niektoré krajiny nezažili, nepochybne globálna.² Pandémia COVID 19 iniciovala globálne výzvy³ na prijatie opatrení s cieľom prekonania krízy, ktorú priniesla, odstránenia škôd, ktoré spôsobila a nastavenia mechanizmov, ktoré do budúcnosti zabezpečia schopnosť reagovať na nepredvídateľné potreby. Kríza vyvolaná pandémiou odkryla nedostatky systémov, ekonomických, spoločenských a sociálnych. Historicky krízy iniciovali hľadanie riešení, ktoré v konečnom dôsledku viedli k progresu a inováciám. Príkladom je ropná kríza v 70. rokoch a následná ropná odvykacia kúra

---

² Borio, C. The Covid – 19 economic crisis: dangerously unique. *Business Economics* (2020) 55; 181 – 190.

³ Susskind, D., Vines, D. The economics of the COVID-19 pandemic: an assessment. *Oxford Review of Economic Policy*, Volume 36, Number S1, 2020, s. S1-S13. dostupné na https://academic.oup.com/oxrep/article/36/Supplement_1/S1/5899022?login=true

spojená s hľadáním obnoviteľných a alternatívnych zdrojov energie a následným rozvojom nových, energeticky menej náročných odvetví priemyslu. Ako povedal Milton Friedman, iba kríza, prináša skutočnú zmenu a našou základnou úlohou je vytvárať alternatívy k existujúcim politikám, kým sa politicky nemožné nestane politicky nevyhnutným.⁴

V nadväznosti na historické skúsenosti sa v súvislosti s aktuálnou krízou zdôrazňuje nevyhnutnosť sociálnych inovácií a transformácia spoločnosti na zelenšiu, digitálnejšiu a odolnejšiu⁵. Pre odstraňovanie následkov krízy a zotavenie sa z krízy sa zdôrazňuje aj úloha legislatívnych opatrení umožňujúcich záchranu subjektov a vyhnutie sa tak zbytočnej likvidácii, pokiaľ je možné zachovanie hospodárskej hodnoty podniku takého subjektu, ale aj úloha insolvenčných konaní, ktoré by mali cez zjednodušenie postupov posilniť výber trhu uľahčením vstupu a výstupu z trhu bez zbytočného trestania neúspešného subjektu⁶.

Slovenský zákonodarca reagoval na tieto výzvy vytvorením mimo-insolvenčného rámca, ktorého cieľom bolo vytvorenie priestoru pre rokovania s veriteľmi dôležitými pre pokračovanie v prevádzke podniku zákonom č. 421/ 2020 Z. z. o dočasnej ochrane podnikateľov vo finančných ťažkostiach. Uvedený zákon priniesol súčasne zmenu v insolvenčných konaniach zmenou právnej úpravy malého konkurzu v snahe o vykonštruovanie jednoduchého, efektívneho, hospodárneho likvidačného konania cez zatraktívnenie inštitútu malého konkurzu.

Novou právnou úpravou malého konkurzu bol vytvorený nový hybrid v insolvenčných konaniach predovšetkým prostredníctvom zavedenia osobitných podmienok na vyhlásenie malého konkurzu a zmeny kľúčových parametrov právnej úpravy malého konkurzu. Malý konkurz môže byť vedený len na majetok právnickej osoby, pričom sa však na postup budú aplikovať vybrané ustanovenia z oddĺženia. Právna úprava malého konkurzu súčasne prináša osobitosti aj v postavení štatutárneho orgánu úpadcu a správcu a dotkne sa aj postavenia veriteľov. V príspevku sa zameriame na parametre odlišujúce malý konkurz od ďalších insolvenčných konaní a na zmenu v postavení a zodpovednosti štatutárneho orgánu úpadcu, správcu a veriteľov.

---

⁴ tamtiež

⁵ <https://www.oecd.org/coronavirus/policy-responses/social-economy-and-the-covid-19-crisis-current-and-future-roles-f904b89f/>; https://ec.europa.eu/info/strategy/recovery-plan-europe_sk

⁶ Claey's, G., Darvas, Z., Demertzis M. and Wolff, G. B. *The Great COVID-19 Divergence: Managing a Sustainable and Equitable Recovery in the EU*, ZBW – Leibniz Information Centre for Economics dostupné na <https://www.intereconomics.eu/contents/year/2021/number/4/article/the-great-covid-19-divergence-managing-a-sustainable-and-equitable-recovery-in-the-eu.html>

1. Úloha nástrojov insolvenčného práva pri riešení krízy

Kríza býva spájaná s nárastom počtu bankrotov (úpadkov) ako krajného riešenia nepriaznivej hospodárskej situácie subjektov – dlžníkov.⁷ Insolvenčné právo ponúka na riešenie bankrotu (úpadku) dva základné nástroje v podobe likvidačného konkurzu (oddlžovacieho konkurzu) alebo reštrukturalizácie (oddlženia prostredníctvom splátkového kalendára)⁸, ktorá na rozdiel od konkurzu umožňuje ekonomické ozdravenie dlžníka. Konkurz je prostriedkom na vyčistenie trhu, jeho úlohou je izolovať subjekt, ktorý sa ocitol v kvalifikovanej nepriaznivej hospodárskej situácii a zabrániť tak súčasne dominovému efektu a „nakazeniu“ ďalších subjektov. Konkurz predstavuje likvidačný proces s výsledkom vyškrtnutia podnikateľsky neúspešného subjektu z trhu a realokáciu uvoľnených zdrojov medzi úspešné subjekty. Na rozdiel od konkurzu, reštrukturalizácia predstavuje druhú šancu pre subjekty, ktoré sa ocitli v nepriaznivej hospodárskej situácii alebo ktorým taká situácia bezprostredne hrozí, a umožňuje takým subjektom sanáciu a pokračovanie v podnikateľskej činnosti.⁹

Bankrot má nepriaznivý vplyv na zamestnanosť, pretože s neúspechom subjektu v úpadku a jeho likvidáciou prostredníctvom konkurzu sa spája aj zánik pracovných miest¹⁰. Bankrot a s tým spojená nezamestnanosť boli podľa doterajších skúseností úzko prepojené s hospodárskymi cyklami.¹¹ Bankrot a aktuálna miera nezamestnanosti sledovali hospodársky cyklus. Kríza COVID 19 je špecifická tým, že ukázala narušenie uvedenej prepojenosti a očakávania odborníkov, ktorí predpokladali s krízou aj nárast počtu bankrotov a nezamestnanosti¹². Napriek tomu, že bol globálne zaznamenaný pokles pracovných

---

⁷ Jablonka, B. In Patakyová, M., Mamojka, M., Duračinská, J. a kol. Hospodárske právo II: diel. Bratislava: Wolters Kluwer, 2019. s. 33.

⁸ V slovenskej právnej úprave sa uvedené nástroje aplikujú podľa charakteru subjektu, pri aktívnej legitimácii sa pri jednotlivých insolvenčných konaniach rozlišuje medzi právnickou osobou, fyzickou osobou – podnikateľom a fyzickou osobou – nepodnikateľom, bližšie uvedené napr. In Patakyová, M., Mamojka, M., Duračinská, J. a kol. Hospodárske právo II: diel. Bratislava: Wolters Kluwer, 2019.

⁹ Mašurová, A. In Patakyová, M., Mamojka, M., Duračinská, J. a kol. Hospodárske právo II: diel. Bratislava: Wolters Kluwer, 2019. s. 79.

¹⁰ Jablonka, B. In Patakyová, M., Mamojka, M., Duračinská, J. a kol. Hospodárske právo II: diel. Bratislava: Wolters Kluwer, 2019. s. 33.

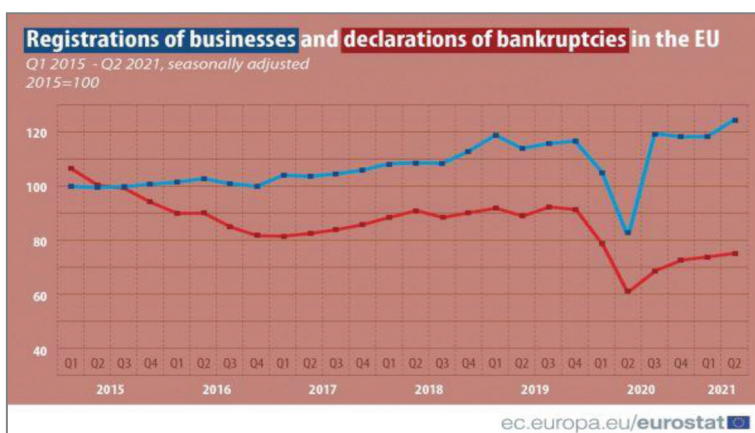
¹¹ Wang, J., Yang, J., Iverson B., Kluender R. Bankruptcy and the COVID – 19 Crisis, dostupné na https://www.hbs.edu/ris/Publication%20Files/21-041_a9e75f26-6e50-4eb7-84d8-89da3614a6f9.pdf

¹² Ellul, A., Erel, I., Rajan, U. The COVID-19 Pandemic Crisis and Corporate finance. The review of Corporate Finance Studies 9 (2020) 421-429; rovnako Carletti, E., Oliviero, T., Pagano,

ponúk¹³ a nezamestnanosť sa najviac dotkla mladých ľudí a ľudí s nízkym vzdelaním¹⁴, v oblasti bankrotov bol zaznamenaný pokles návrhov na ich riešenie oproti predchádzajúcim obdobiam.

1.1 Obmedzenia pôsobenia insolvenčných nástrojov počas krízy

V rámci krajín EÚ bola napriek kríze zaznamenaná v roku 2020 tendencia poklesu počtu návrhov na vyhlásenie konkurzu (*bankruptcy declarations*) (graf vychádza z údajov, ktoré členské štáty EÚ zasielajú Eurostatu dobrovoľne do štvrtého štvrťroka 2020 a povinne od prvého štvrťroka 2021)¹⁵.

M., Pelizzon, L., Subahmanyam, M. G. The COVID-19 Shock and Equity Shortfall: Firm-Level Evidence from Italy. *The Review of Corporate Finance Studies*. Published by Oxford University Press on behalf of The Society for Financial Studies; rovnako Wang, J., Yang, J., Iverson, B., Kluender, R. Bankruptcy and the COVID-19 Crisis dostupné na https://www.hbs.edu/ris/Publication%20Files/21-041_a9e75f26-6e50-4eb7-84d8-89da3614a6f9.pdf

¹³ Ponuky práce v USA v júli 2020 v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roku 2019 dosahovali -20%. Pracovné ponuky v júli 2020 boli (približne) -40% vo Francúzsku, -35% v Taliansku, -50% v Španielsku, -55% v Spojenom kráľovstve a -25% v Nemecku v porovnaní s rovnakým mesiacom v roku 2019 (Financial Times 2020), bližšie pozri Ellul, A., Erel, I., Rajan, U. The COVID-19 Pandemic Crisis and Corporate finance. *The review of Corporate Finance Studies* 9 (2020) 421-429.

¹⁴ Claeys, G., Darvas Z., Demertzis M. and Wolff, G. B. The Great COVID-19 Divergence: Managing a Sustainable and Equitable Recovery in the EU, ZBW – Leibniz Information Centre for Economics dostupné na <https://www.intereconomics.eu/contents/year/2021/number/4/article/the-great-covid-19-divergence-managing-a-sustainable-and-equitable-recovery-in-the-eu.html>

¹⁵ Zdroj grafu: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Quarterly_registrations_of_new_businesses_and_declarations_of_bankruptcies_-_statistics&stable=0&redirect=no

Z uvedeného grafu vyplýva nielen pokles počtu návrhov na vyhlásenie konkurzu v roku 2020 oproti predchádzajúcim obdobiam, ale aj nárast počtu novozaložených spoločností, čo nekorešponduje s obavami z recesie a dopadov krízy. Ak sa zameriame v rámci EÚ na vybrané veľké európske ekonomiky, v Španielsku bol v roku 2020 pokles konkurzov o 14 %, v Nemecku o 17 %, vo Francúzsku o 40 % a vo Veľkej Británii o 27 %. V Holandsku došlo k zníženiu konkurzov o 17 % v porovnaní s úrovňou dosiahnutou v roku 2019.¹⁶ V USA bol taktiež zaznamenaný pokles počtu konkurzov o 29,7 %. Podľa štatistík zverejnených *Administrative Office of the U.S. Courts* každoročné konkurzy v kalendárnom roku 2020 dosiahli 544 463, v porovnaní so 774 940 prípadmi v roku 2019. Pre úplnosť je potrebné uviesť, že k nárastu počtu podaní došlo pri reštrukturalizáciách, ktoré v roku 2020 oproti roku 2019 vzrástli o 18,7 %.¹⁷ Jedinými krajinami, v ktorých bol zaznamenaný nárast počtu konkurzov bolo Turecku a Írsko, pričom v Írsku to bol nárast len o 1 %.¹⁸

Slovensko v tomto smere sleduje trend krajín EÚ a USA, v roku 2020 bolo na Slovensku vyhlásených 167 konkurzov a povolených 22 reštrukturalizácií dlžníkov. Ako vyplýva z údajov analytickej spoločnosti CRIF SK, v medziročnom porovnaní sa počet konkurzov znížil o 32,66 %, pričom dosiahol historicky najnižší počet v jednom roku. Na druhej strane však po piatich rokoch poklesu medziročne vzrástol počet povolených reštrukturalizácií o 69,23 %.¹⁹

Štatistiky nepotvrdzujú pôvodné očakávania vývoja počtu konkurzov, neustávajú však hlasy, ktoré upozorňujú na možné zhoršenie v tomto roku a nárast ich počtu o 26 %. Uvedený nárast je spájaný s postupným ukončovaním balíkov pomoci v podobe fiškálnych opatrení vlád na boj proti nepriaznivým ekonomickým účinkom pandémie a navrátením súdov do fungovania v pôvodnom režime.²⁰ Aj z grafu Eurostatu je možné identifikovať postupný narastajúci trend počtu konkurzov v roku 2021 oproti rovnakému obdobiu v roku 2020. Vysvetlenie absencie štandardnej prepojenosti medzi hospodárskymi cyklami a bankrotmi smeruje k tomu, že boli poskytnuté balíčky pomoci, ale aj ako k následku „lockdownu“, počas ktorého bol sťažený prí-

¹⁶ dostupné na <https://group.atradius.com/press/press-releases/bankruptcies-expected-to-grow-twenty-six-percent-in-2021.html>

¹⁷ <https://www.uscourts.gov/news/2021/01/28/annual-bankruptcy-filings-fall-297-percent>

¹⁸ dostupné na <https://group.atradius.com/press/press-releases/bankruptcies-expected-to-grow-twenty-six-percent-in-2021.html>

¹⁹ <https://www.webnoviny.sk/pocet-konkurzov-na-slovensku-minuly-rok-klesol-pribudli-vsak-restrukturalizacie/>

²⁰ dostupné na <https://group.atradius.com/press/press-releases/bankruptcies-expected-to-grow-twenty-six-percent-in-2021.htm>;

stup k súdom a právnej pomoci. Niektoré zdôvodnenia poukazujú na vyčkávaciu taktiku, keď zasiahnuté subjekty čakajú na koniec pandémie a na ďalšie záchranné opatrenia. Je potrebné doplniť, že nízkemu počtu bankrotov mohli pomôcť aj prevenčné pôsobenia moratórií, resp. dočasnej ochrany podnikateľov.

Poskytnutie balíčkov pomoci a dočasnej ochrany podnikateľov majú svojich kritikov, keďže predstavujú blokáciu naplnenia základného účelu insolvenčných nástrojov, ktoré majú napomôcť vyčisteniu trhu od neúspešných subjektov. Takéto opatrenia pomoci blokujú očistné insolvenčné mechanizmy a realokáciu zdrojov v prospech úspešných subjektov, resp. subjektov schopných krízu zvládnuť pri udržaní sa na trhu.²¹ Kritici poukazujú na to, že prostredníctvom poskytnutej dočasnej ochrany došlo k popretiu reality a len k nahromadeniu bankrotov, súčasne varujú pred dopadom snahy o záchranu niektorých subjektov a dočasných efektov na celé hospodárstvo. V kríze vidia prostriedok na uvoľnenie zdrojov od neefektívnych a neinovatívnych podnikateľov. Umelé udržiavanie podnikateľov v núdzi nažive bráni dynamike podnikania a štrukturálnym zmenám, znižuje celkovú produktivitu a odradzuje od vstupu nových podnikateľov na trh²². Kríza destabilizovala všetky podniky, mnohé z nich však boli v núdzi bez ohľadu na pandémiu. Posledných desať rokov je spojených s nárastom korporátneho dlhu, ktoré umožňujú finančne vyčerpaným tzv. „zombie spoločnostiam“ prežiť bez využitia nástrojov insolvenčného práva prostredníctvom opakovaného zabezpečenia refinancovania ich dlhu.²³

V praktickej rovine sme v rámci slovenských podmienok vychádzali z toho, že konkurz nie je vnímaný ako žiadaný nástroj, respektíve je využívaný ako neskorý nástroj riešenia bankrotu až v momente, keď už nezostáva majetok ani na pokrytie nákladov samotného konkurzného konania. Dostupné štatistické údaje zverejnené Ministerstvom spravodlivosti SR v rokoch 2015 až 2017 čiastočne korešpondovali s našim predpokladom, zo začatých konkurzných konaní bolo zastavených pre nedostatok majetku v roku 2015 15,07 %, v roku 2016 13,35 % a v roku 2017 19,86 %. Od roku 2018 neboli zatiaľ relevantné štatistické údaje zverejnené.

Z vyššie uvedených štatistík CRIF SK a *Administrative Office of the U.S. Courts* možno dedukovať, že kríza podporuje skôr atraktivitu reštrukturalizácie ako *fresh start* nástroja, ktorý umožňuje sanáciu pod-

²¹ Dörr, J. O., Licht, G., Murmann, S. Small firms and the COVID-19 insolvency gap *Small Business Economics* (2021) dostupné na <https://doi.org/10.1007/s11187-021-00514-4>

²² tamtiež

²³ Morrison, E. R., Saavedra A. C. Bankruptcy's Role in the COVID-19 Crisis dostupné na https://scholarship.law.columbia.edu/faculty_scholarship/2638/

nikateľského subjektu, reštrukturalizáciu jeho dlhov a zachovanie chodu jeho podniku a tým aj jeho udržanie na trhu. Insolvenčné postupy v rámci EÚ trvajú takmer dvakrát dlhšie ako vo Veľkej Británii a USA, pričom insolvenčné rámce v EÚ uprednostňujú skôr konkurz ako likvidačný proces pred reštrukturalizáciou²⁴. Kritici poskytovania moratórií a politických opatrení na oddaľovanie bankrotov zdôrazňujú potrebu takých legislatívnych zmien, ktoré znížia prekážky reštrukturalizácie pre životaschopnejších podnikateľov a podporia procesy likvidácie tých neživotaschopných.²⁵

1.2 Úloha malého konkurzu

Malý konkurz patrí medzi likvidačné konania, jeho výsledkom je zánik, pochovanie spoločnosti (právnickej osoby). Patrí medzi nástroje na vymazanie subjektu, definitívne vylúčenie subjektu z trhu, na rozdiel reštrukturalizácie, ktorá patrí medzi nástroje poskytujúce tzv. fresh start a prostredníctvom dohody s veriteľmi, v princípe ich konsenzu za zákonom upravených podmienok, dávajú takému subjektu príležitosť na pokračovanie v činnosti a zotrvanie na trhu. Pri reštrukturalizácii je úspešnosť reštrukturalizačného plánu previazaná so zhovievavosťou veriteľov, ktorí sú ochotní súhlasiť s odkrojením z ich pohľadávok za podmienky, že ich vyhladky na uspokojenie (časti) pohľadávok sú stále lepšie ako pri likvidačnom konkurze.

Pôvodná právna úprava malého konkurzu (pred prijatím zákona č. 421/ 2020 Z. z. o dočasnej ochrane podnikateľov vo finančných ťažkostiach) sa vzťahovala na úpadcov – fyzické osoby podnikateľov, ak bol na ich majetok vedený konkurz podľa druhej časti zákona č. 7/ 2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii (ďalej len „ZKR“) a na právnické osoby, pričom predpokladmi vedenia malého konkurzu bolo (i) majetok podliehajúci konkurzu pravdepodobne neprevyšuje 165 000 eur (ii) obrat úpadcu dosiahnutý v poslednom uzatvorenom účtovnom období pred vyhlásením konkurzu neprevýšil 333 000 eur a (iii) úpadca pravdepodobne nemal viac ako 50 veriteľov²⁶. Z pôvodne nastave-

²⁴ Claey's, G., Darvas, Z., Demertzis M. and Wolff G. B. The Great COVID-19 Divergence: Managing a Sustainable and Equitable Recovery in the EU, ZBW – Leibniz Information Centre for Economics dostupné na <https://www.intereconomics.eu/contents/year/2021/number/4/article/the-great-covid-19-divergence-managing-a-sustainable-and-equitable-recovery-in-the-eu.html>

²⁵ Dörr, J. O., Licht, G., Murmann, S. Small firms and the COVID-19 insolvency gap *Small Business Economics* (2021) dostupné na <https://doi.org/10.1007/s11187-021-00514-4>

²⁶ pre porovnanie uvádzame, že v českej právnej úprave ide podľa § 314 ods. 1 zákona č. 182/2006 Sb. o úpadku a spôsoboch jeho řešení (insolvenční zákon) o *nepatrný konkurz* ide v prípade, (i) ak je dlžníkom fyzická osoba, ktorá nie podnikateľom alebo (ii) ak nebol zistený

ných predpokladov bol podľa maximálne prípustnej výšky obratu malý konkurz určený predovšetkým mikropodnikateľom. Aktuálna právna úprava umožňuje viesť malý konkurz len na majetok právnickej osoby, pričom upúšťa od previazania podmienok na výšku dosiahnutého obratu v poslednom uzavretom účtovnom období. Zákonné nastavenie podmienok na vyhlásenie malého konkurzu je o. i. previazané na výšku hodnoty majetku dlžníka, ktorá podľa posledných piatich účtovných závierok nebola vyššia ako 1 mil. Eur a na hodnotu záväzkov, ktorá podľa posledných piatich účtovných závierok nebola v sume vyššej ako 1 mil. Eur. Z dôvodovej správy nie je zrejmé, podľa akých kritérií volil zákonodarca uvedené hranice naviazané na hodnotu majetku a hodnotu záväzkov úpadcu, avšak z takto nastavených kritérií je možné predpokladať, že ich budú spĺňať predovšetkým malí a strední podnikatelia – právnické osoby. Z hľadiska krízy COVID 19 a jej dopadu na malých a stredných podnikateľov, ktorí predstavujú viac ako 90 percent globálneho súkromného sektora, poskytujú 70 % všetkých pracovných miest a poháňajú polovicu globálnej ekonomiky²⁷, je to výhľadovo vhodný nástroj.

Z novej právnej úpravy je zrejmé, že zákonodarca sa snažil o jej zjednodušenie a skrátenie konania tým, že malokonkurzné konanie prepojil s vybranými ustanoveniami v oddlžovacom konkurze²⁸ týkajúcimi sa najmä nakladania s konkurznou podstatou, účinkov vyhlásenia oddlžovacieho konkurzu, súpisu majetkovej podstaty, postavenia zabezpečeného veriteľa, prihlasovania a popierania pohľadávok, zastúpenia veriteľov, spŕažovania vecí, nákladov konkurzu, rozvrhu výťažku a zrušenia konkurzu. Cieľom bolo dosiahnuť skrátenie času inkasa pohľadávok veriteľov (*recovery time*) a mieru vymáhateľnosti pohľadávky (*recovery time*)²⁹.

---

celkový obrat dlžníka podľa zákona o účtovníctví za posledné účtovné obdobie predchádzajúce vyhláseniu konkurzu presahujúci 2 mil. Kč a dlžník nemá viac ako 50 veriteľov. O nepatrný konkurz ide teda pri fyzickej osobe – nepodnikateľovi vždy a a to bez ohľadu na počet veriteľov alebo výšku dlhu, u ostatných dlžníkov (právnických a fyzických osôb – podnikateľov) je nutné posudzovať počet prihlásených veriteľov a výšku obratu za posledné účtovné obdobie pred vyhlásením konkurzu.

²⁷ Bartika, A. W., Bertrand M., Cullenc, Z., Glaeserd, E. L., Lucac, M. and Stanton, Ch. The impact of COVID-19 on small business outcomes and expectations. PNAS. Vol. 117 no. 30 dostupné na www.pnas.org/cgi/doi/10.1073/pnas.2006991117-

²⁸ § 106h ZKR

²⁹ Dôvodová správa k zákonu . 421/ 2020 Z. z. o dočasnej ochrane podnikateľov vo finančných ťažkostiach s. 31.

1.2.1 Vzťah malého konkurzu a dočasnej ochrany

Dočasná ochrana podľa zákona 421/ 2020 Z. z. o dočasnej ochrane podnikateľov vo finančných ťažkostiach predstavuje na rozdiel od malého konkurzu mimoinsolvenčný rámec, ktorý má napomôcť rokovaniami s veriteľmi dôležitými pre pokračovanie v prevádzke podniku o prípadnom odpustení časti záväzkov alebo o nových zdrojoch financovania. Dočasná ochrana sa týka podnikateľov, to znamená tak podnikateľov – fyzických osôb ako aj podnikateľov – právnických osôb. Ide v podstate o spôsob neformálnej reštrukturalizácie, ktorý má zabezpečiť predídanie likvidácii podnikateľského subjektu a umožnenie mu za konsenzu veriteľov pokračovanie v činnosti. Jedným z účinkov dočasnej ochrany je moratórium, počas ktorého nie je podnikateľ povinný podať návrh na vyhlásenie konkurzu, pričom takej povinnosti sú dočasne zbavené aj osoby, ktoré sú povinné podať návrh v jeho mene. Zákonodarca správne pristúpil k časovej obmedzenosti možnosti požiadať o dočasnú ochranu do 31. 12. 2022 s ohľadom na riziká umelého predlžovania agónie podnikateľsky neúspešných subjektov. Po zániku dočasnej ochrany je podnikateľ povinný uložiť do zbierky listín vyjadrenie, že nie je v úpadku. Ak tak neurobí, predpokladá sa, že nebol podaný včas návrh na vyhlásenie konkurzu, s čím je spojený aj možný nástup sankcií za oneskorene podaný návrh na vyhlásenie konkurzu podľa ZKR³⁰. Vzhľadom na formuláciu sankcií za oneskorene podaný návrh na vyhlásenie konkurzu sa tieto budú týkať len podnikateľov – právnických osôb, a to zákonná zmluvná pokuta podľa § 11 ods. 2 ZKR len spoločností s ručením obmedzeným, akciových spoločností, jednoduchých spoločností na akcie, resp. osôb, ktoré majú povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu v mene uvedených spoločností.

Štatistické údaje súčasne potvrdzujú aj domnienky nízkeho počtu konkurzov na Slovensku v roku 2020, ktoré mali byť oddialené poskytnutím dočasnej ochrany podnikateľov pred veriteľmi, keď napríklad v júni 2021 bol vyhlásený konkurz na majetok troch spoločností a povolená reštrukturalizácia dvom dlžníkom, ktorí v roku 2020 využívali dočasnú ochranu³¹.

³⁰ Pri právnických osobách podľa § 11 ods. 2 ZKR, § 11a ZKR

³¹ Zdroj CRIF SK dostupné na <https://www.noviny.sk/617749-ekonomika-pocet-konkurzov-a-restrukturalizacii-na-slovensku-stupa>.

1.2.2 Vzťah malého konkurzu a veľkého konkurzu podľa druhej hlavy ZKR

Konkurzné konanie pri malom konkurze začína na návrh dlžníka, ktorý ho podáva na určenom formulári³². Malý konkurz môže byť vyhlásený aj na základe veriteľského návrhu, ak sú splnené podmienky vyhlásenia malého konkurzu podľa § 106c ZKR. Veriteľ však, na rozdiel od dlžníka, nepodáva formulárový návrh na vyhlásenie malého konkurzu, ale návrh podľa § 12 ods. 2 ZKR a je v pôsobnosti príslušného súdu podľa § 19 ods. 4 ZKR posúdiť splnenie podmienok na vyhlásenie malého konkurzu a vyhlásiť na majetok dlžníka malý konkurz. Medzi konaniami bude zásadný rozdiel v závislosti od toho, či pôjde o návrh dlžníka alebo veriteľský návrh. Na základe návrhu veriteľa bude konanie dvojfázové, to znamená pri splnení podmienok podľa § 14 ZKR súd najskôr uznesením začne konkurzné konanie a až po jeho začatí bude posudzovať splnenie podmienok na vyhlásenie malého konkurzu. Na základe návrhu dlžníka na vyhlásenie malého konkurzu bude konanie len jednofázové, súd nebude rozhodovať o začatí konkurzného konania, ale v závislosti od splnenia zákonných podmienok rozhodne tak, že bezprostredne vyhlási malý konkurz alebo konanie pri formálnych nedostatkoch zastaví, prípadne návrh pri vecných nedostatkoch odmietne³³. Navrhovateľ – dlžník je povinný pred podaním návrhu na vyhlásenie malého konkurzu zaplatiť na účet súdu preddavok na úhradu nákladov malého konkurzu vo výške 500 €. Pri veriteľskom návrhu na vyhlásenie konkurzu je preddavok na úhradu odmeny a výdavkov predbežného správcu, ktorý musí veriteľ zaplatiť pri podaní návrhu vo výške 1 500 €. Veriteľ môže zvrátiť prípadné rozhodnutie súdu o vyhlásení malého konkurzu tak, že na účet súdu zloží preddavok na úhradu nákladov veľkého konkurzu³⁴ vo výške 6 500 €. Podľa výšky preddavkov je zo strany zákonodarcu evidentná preferencia dlžníckych návrhov na vyhlásenie konkurzu pred veriteľskými návrhmi, ktoré vzhľadom na možné očakávané výšky uspokojenia ich pohľadávok v konkurze nie sú pre veriteľov motivujúce.

Základnými podmienkami na vyhlásenie veľkého konkurzu sú úpadok dlžníka, pluralita veriteľov a majetok dlžníka postačujúci aspoň na pokrytie nákladov veľkého konkurzu. Pri rozhodovaní o vyhlásení malého konkurzu zákonodarca upustil od skúmania splnenia podmien-

³² <https://www.justice.gov.sk/Stranky/Nase-sluzby/Civilne-pravo/maly-konkurz.aspx>

³³ Dôvodová správa k zákonu . 421/ 2020 Z. z. o dočasnej ochrane podnikateľov vo finančných ťažkostiach s. 32.

³⁴ § 20 ods. 2 v spojení s § 19 ods. 4 ZKR

ky plurality veriteľov a pripustil pochybnosti o majetnosti dlžníka, ktoré nahradil povinnosťou zložiť preddavok na úhradu nákladov malého konkurzu. Zvolil tak rovnaký prístup ako pri oddlžení, čo potvrdzuje aj aplikácia ustanovenia oddlžovacieho konkurzu § 167v ZKR, ktorý rieši skončenie konkurzu, ak správca zistí že konkurzná podstata nepokryje náklady konkurzu alebo ak správca zistí, že sa neprihlásil žiadny veriteľ alebo postavenie všetkých veriteľov ako účastníkov konania zaniklo. Na vedenie malého konkurzu tak postačuje jeden veriteľ, nie je potrebná pluralita veriteľov ako pri veľkom konkurze.

Oproti veľkému konkurzu sa malý konkurz zásadne odlišuje aj ďalšími osobitnými zákonnými podmienkami na jeho vyhlásenie, ktoré:

- (i) smerujú voči osobe štatutárneho orgánu³⁵; dlžník musí mať ustanovený štatutárny orgán, ktorými je osoba/ osoby, ktoré nepôsobia ako štatutárny orgán alebo členovia štatutárneho orgánu vo viac ako desiatich právnických osobách zapísaných v obchodnom registri;
- (ii) stanovujú splnenie povinnosti ukladania účtovnej závierky do zbierky listín obchodného registra, resp. registra účtovných závierok, čím sa má byť garantovaná prehľadnosť majetkových pomerov dlžníka³⁶;
- (iii) stanovujú, že vo vzťahu k dlžníkovi nepôsobia účinky vyhlásenia konkurzného konania alebo vyhlásenia veľkého konkurzu³⁷. Požiadavka na nepôsobenie účinkov konkurzného konania je nekonzistentná a zrejme ide len o nedopatrenie zákonodarcu, nakoľko je v rozpore s pripustením konverzie veriteľského návrhu na vyhlásenie konkurzu rozhodnutím súdu na vyhlásenie malého konkurzu. Pri veriteľskom návrhu totiž súd rozhoduje o vyhlásení konkurzu až po tom, čo už súd rozhodol o začatí konkurzného konania³⁸, takže v čase, keď už účinky začatia konkurzného konania pôsobia³⁹. Podmienka na nepôsobenie účinkov začatia konkurzného konania je tak pri veriteľskom návrhu nesplniteľná.

Odlišnosti medzi malým a veľkým konkurzom spočívajú aj v postavení správcu, ktorý má, ako uvádza dôvodová správa, skôr pôsobnosť administrátora konania, pričom miera uspokojenia veriteľov

---

³⁵ § 106c ods. 1 písm. b) a c) ZKR

³⁶ Dôvodová správa k zákonu . 421/ 2020 Z. z. o dočasnej ochrane podnikateľov vo finančných ťažkostiach s. 32.

³⁷ § 106c ods. 1 písm. h) ZKR

³⁸ § 19 ods. 4 ZKR, pričom je tam uvedený priamy odkaz aj na posúdenie podmienok podľa § 106c ods. 1 písm. b), c), f), g) a h) ZKR

³⁹ § 14 ods. 5 ZKR

a obsah majetkovej podstaty sú viac naviazané na iniciatívu veriteľov. Postavenie správcu ako administrátora konania potvrdzujú ustanovenia vymedzujúce pôsobnosť štatutárneho orgánu úpadcu v malom konkurze, ktoré ponechávajú v pôsobnosti štatutárneho orgánu tie činnosti, ktoré sa týkajú zabezpečovania základnej agendy úpadcu ako vedenie účtovníctva, úkony voči orgánom finančnej správy, Sociálnej poisťovni, zdravotným poisťovniam a iným orgánom verejnej moci, konania v pracovnoprávných vzťahoch, archiváciou dokumentov a plnením ďalších povinností uložených mu správcom súvisiacich so zabezpečením správy konkurznej podstaty v malom konkurze. Na správcu prechádza, ako aj vo veľkom konkurze, oprávnenie nakladať s majetkom úpadcu podliehajúcim konkurzu a správca koná v mene a na účet úpadcu. Malý konkurz tak predstavuje obmedzenie spôsobilosti na právne úkony úpadcu, avšak v užšom rozsahu ako pri veľkom konkurze.

Požiadavka na iniciatívu veriteľov pri miere ich uspokojenia a obsahu majetkovej podstaty sa prejavila predovšetkým v odporovacom práve veriteľa⁴⁰. Právo odporovať právnomu úkonu v malom konkurze má iba veriteľ. Nakoľko absentuje explicitná požiadavka na to, aby išlo o veriteľa, ktorý prihlásil svoju pohľadávku⁴¹, právo odporovať tak patrí každému veriteľovi dlžníka, aj tomu, ktorý si svoju pohľadávku neprihlásil. Veriteľ má právo odporovať aj keď ide o pohľadávku premlčanú, nevymáhateľnú, nevykonateľnú alebo neprihlásenú, alebo ak bol konkurz zrušený, alebo ak dlžník zanikol⁴². Právo uspokojenia pohľadávky v malom konkurze tak nie je, tak ako vo veľkom konkurze, podmienená prihlásením pohľadávky. Vzniká však otázka následného uspokojenia takého neprihláseného veriteľa. Nakoľko zákon explicitne pri uspokojovaní sa z úspešne odporovaného právneho úkonu prioritizuje toho veriteľa, ktorý podal žalobu skôr (pri úspešnosti viacerých veriteľov), máme za to, že sa pri malom konkurze v takom prípade neuplatní ani základné pravidlo veľkého konkurzu, a to kolektívne (pomerné) uspokojenie veriteľov v princípe závislé od výšky ich zistenej prihlásenej pohľadávky. Takýto veriteľ úspešný v odporovacom spore tak získava postavenie kvázi-zabezpečeného veriteľa. Odporovací spor nie je spor súvisiaci s konkurzom, budú sa však aplikovať skutkové podstaty odporovateľnosti⁴³ upravené v ustanoveniach o veľkom konkurze.⁴⁴

---

⁴⁰ § 106g ZKR

⁴¹ Porovnaj § 57 ods. 1 ZKR

⁴² § 106g ods. 2 ZKR

⁴³ § 57 a nasl. ZKR

⁴⁴ Dôvodová správa k zákonu . 421/ 2020 Z. z. o dočasnej ochrane podnikateľov vo finančných ťažkostiach s. 33.

Nevýhodou malého konkurzu je absencia explicitného uplatnenia pravidla absolútnej priority⁴⁵, ktoré zabezpečuje prioritu uspokojenia veriteľov pred spriaznenými osobami⁴⁶ (spravidla spoločníkmi/ akcionármi úpadcu). Uvedené pravidlo tak zabezpečuje prioritný nárok veriteľov na majetok spoločnosti pre uspokojenie ich pohľadávok, pričom spoločníkom/ akcionárom úpadcu ako nositeľom reziduálnych nárokov ostáva len to, čo zostane po uspokojení všetkých ostatných veriteľov. Absencia uvedeného pravidla sa môže prejaviť aj pri zneužití odporovacieho práva zo strany takého veriteľa – spriaznenej osoby. Zákonnodarca si bol zrejme vedomý uvedeného rizika, v zákone to však neriešil, len dôvodová správa obsahuje poznámku, že prioritné právo veriteľa úspešného v odporovacom spore na uspokojenie jeho pohľadávky sa presadí len, ak nepôjde o zámerné konanie dlžníka s niektorým veriteľom za účelom poškodenia iných veriteľov. V tomto smere by sme upozornili na to, že nami vykonaný námatkový rešerš právnických osôb, na ktoré bol od platnosti novej právnej úpravy vyhlásený malý konkurz, ukázal pri desiatich vybraných spoločnostiach⁴⁷, že v šiestich prípadoch išlo o jednoosobové spoločnosti so spoločníkom, ktorý je súčasne aj konateľom a vo zvyšných štyroch prípadoch bola pri viacerých spoločníkoch zhoda alebo prekryv medzi spoločníkmi a konateľmi. Podľa nášho názoru by odporovacie právo nemalo byť priznané spriazneným osobám, keďže dokonca na rozdiel od veľkého konkurzu nesmeruje výťažok z úspešného uplatnenia odporovacieho práva do všeobecnej majetkovej podstaty, ale výlučne (prioritne pri viacerých veriteľoch) do majetkovej sféry v spore úspešného veriteľa.

Rozdiel medzi malým a veľkým konkurzom spočíva aj vo vymedzení konkurznej podstaty a do konkurznej podstaty v malom konkurze nepatrí majetok, na ktorom viaznu zabezpečovacie práva (s výnimkou uvedenou v § 167k ZKR) a to bez ohľadu na to, či je záložným dlžníkom úpadca alebo tretia osoba.⁴⁸ Do konkurznej podstaty nebudú v malom konkurze patriť ani nároky z úspešne veriteľmi odporovaných právnych úkonov⁴⁹.

---

⁴⁵ § 95 ods. 3 ZKR

⁴⁶ § 9 ZKR

⁴⁷ Všetky právnické osoby, na ktoré bol vyhlásený malý konkurz do 6.9.2021 mali formu spoločnosti s ručením obmedzeným (s jednou výnimkou)

⁴⁸ Dôvodová správa k zákonu . 421/ 2020 Z. z. o dočasnej ochrane podnikateľov vo finančných ťažkostiach s. 32.

⁴⁹ § 106g ods. 3 ZKR

2. Postavenie štatutárneho orgánu v období krízy

V čase krízy je vykonávanie funkcie štatutárneho orgánu náročné a kladie na neho zvýšenú záťaž zvládnutia jeho základného balíka fiduciárnych povinností (povinnosť starostlivosti a povinnosť lojality) pri prijímaní rozhodnutí. Rizikom je práve nepredvídateľnosť ďalšieho vývoja situácie a otázok ohľadom poskytnutia balíčkov štátnej pomoci. V súvislosti s postavením štatutárnych orgánov rezonuje aj celospoločenská otázka kontrastu ich povinnosti sledovať záujmy spoločnosti a jej spoločníkov s opatreniami, ktoré sú v prospech verejného záujmu a sledujú uspokojenie sociálnych potrieb.⁵⁰ Zodpovedné podnikanie sa stáva v období krízy aktuálnym a potrebným, diskusie sa vedú ohľadom motivácie štatutárnych orgánov prijímať rozhodnutia nie len v prospech spoločníkov spoločnosti, ale aj v prospech komunity s cieľom znížiť dopad vplyvu pandémie na spoločnosť. V tomto smere je limitom právnou úprava zodpovednosti štatutárnych orgánov, ktorých povinnosťou je sledovať záujem spoločnosti a všetkých jej spoločníkov⁵¹. Štatutárny orgán nemôže z uvedenej povinnosti lojality poľaviť a nemôže sa z nej liberovať. Strach zo zodpovednosti vedie štatutárne orgány skôr k prijímaniu rozhodnutí smerom k ochrane hodnoty podielov spoločníkov, ako k zodpovednému podnikaniu v prospech komunity. V čase hrozby úpadku, resp. úpadku, keď dochádza k strate ekonomickej rovnováhy spoločnosti, sa preskupujú záujmy a do popredia sa dostávajú záujmy veriteľov pred záujmami spoločníkov⁵². Uvedená transformácia usporiadania prioritných záujmov je stelesnená v ich povinnosti prijať opatrenia na prekonanie hrozby úpadku a v prípade naplnenia kvalifikovaných kritérií úpadku podať návrh na vyhlásenie konkurzu⁵³. Opatrenia dočasnej ochrany preto zohľadnili uvedené povinnosti a poskytli moratórium nielen na vymáhanie pohľadávok veriteľov, ale aj na povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu. Podnikateľovi pod dočasnou ochranou sa tak poskytuje dodatočný časový priestor na realizáciu neformálnej reštrukturalizácie.⁵⁴

⁵⁰ Patakyová, M., Grambličková, B. Spoločenská zodpovednosť obchodných spoločností a trvalo udržateľný rozvoj In *Konflikty záujmov v práve obchodných spoločností*. - : 1. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2018. s. 32 – 45

⁵¹ § 135a, § 194 OBZ

⁵² K postaveniu spoločníkov pozri Duračinská, J. Povinnosť lojality (fiduciárne povinnosti) spoločníkov kapitálových spoločností. Bratislava: Wolters Kluwer, 2020, 160 s.

⁵³ Pozri aj Davies P. Director's Creditor-Regding Duties in Respect of Trading Decisions Taken in the Vicinity of Insolvency. *European Business Organisation Law Review* 7, 2006, s. 301 – 337.

⁵⁴ § 10 zákon č. 421/ 2020 Z. z. o dočasnej ochrane podnikateľov vo finančných ťažkostiach a o zmene a doplnení niektorých zákonov, obdobne aj v nemeckej právnej úprave COVID-19-

2.1 Postavenie štatutárneho orgánu úpadcu v malom konkurze

V malom konkurze prechádza oprávnenie nakladať s majetkom konkurznej podstaty na správcu, ktorý koná v mene a na účet dlžníka⁵⁵. Funkcia štatutárneho orgánu nezaniká a zostáva mu zo zákona obmedzená pôsobnosť na vykonávanie určitých úkonov⁵⁶. Podľa charakteru úkonov, ktoré zostávajú v pôsobnosti štatutárneho orgánu bolo cieľom zákonodarcu dosiahnuť, aby bol správca len administrátor a nebol zaťažovaný úkonmi, ktoré síce už nesúvisia s podnikateľskou činnosťou úpadcu, avšak sú spojené s inými zákonnými povinnosťami úpadcu (vedenie účtovníctva, komunikácia so štátnymi orgánmi, finančnými inštitúciami, Sociálnou poisťovňou, zdravotnými poisťovňami a pod.). Štatutárny orgán po vyhlásení malého konkurzu nebude vykonávať úkony týkajúce sa podnikateľskej činnosti úpadcu, pretože všetky oprávnenia na výkon podnikateľskej činnosti a inej činnosti úpadcu vyhlásením malého konkurzu zanikajú. Neštandardné je, že zákonodarca sa rozhodol ponechať štatutárnemu orgánu oprávnenie na právne úkony v pracovnoprávných vzťahoch. Vzhľadom na to, že v malom konkurze smeruje úpadca už k svojmu zániku a nemôže vykonávať žiadnu činnosť, malo by už ísť len o také úkony, ktoré smerujú k ukončeniu pracovnoprávných vzťahov pri zohľadnení schopnosti štatutárneho orgánu naplniť jeho zostatkovú povinnosť (napr. zohľadniť pri ukončovaní pracovných pomerov potrebu zabezpečenia vedenia účtovníctva alebo archivácie dokumentácie, prípadne stráženie objektov úpadcu). V tomto smere budú pre štatutárny orgán smerodajné aj pokyny správcu⁵⁷.

Zákonodarca potreboval zabezpečiť obsadenie funkcie štatutárneho orgánu na naplnenie svojej predstavy o správcovi – administrátorovi, keďže by inak nebola osoba, na ktorú by mohol preniesť zostatkové povinnosti. Urobil to najjednoduchším spôsobom, a to fixáciou funkcie štatutárneho orgánu v podobe zákazu zániku funkcie štatutárneho orgánu po začatí konkurzného konania, čo v dôvodovej správe zdôvodnil povinnosťou lojality štatutárneho orgánu, ktorá by nemala umožniť (vôľový) zánik funkcie štatutárneho orgánu v nevhodnej dobe⁵⁸. Povinnosť lojality štatutárneho orgánu však neprebíja dobrovoľnosť funkcie, povinnosť lojality vedie k prevencii konfliktu záujmov a aj

---

Insolvenzaussetzungsgesetz, ktorý je platný a účinný od 1.3.2020.

⁵⁵ § 106h v spojitosti s § 167b ZKR

⁵⁶ § 106f ZKR

⁵⁷ § 106f ods. 1 písm. e) ZKR

⁵⁸ Dôvodová správa k zákonu . 421/ 2020 Z. z. o dočasnej ochrane podnikateľov vo finančných ťažkostiach s. 32.

zváženiu spôsobilosti zastávať takú funkciu a vyhodnotiť svoje schopnosti (okolnosti sa môžu zmeniť aj po začatí konkurzného konania napr. zmenou zdravotného stavu) ak je to potrebné na dosiahnutie naplnenia takej povinnosti, tak aj k vzdaniu sa funkcie. Zákonodarca na druhej strane nezohľadnil ani to, že môže ísť o štatutárny orgán, ktorý priviedol úpadcu do úpadku porušením jeho povinností a sú dané dôvody na vyvodenie tak hmotnej ako aj funkčnej zodpovednosti, pričom aj účinky samotnej právnej úpravy ZKR v podobe rozhodnutí o vylúčení môžu viesť k zániku funkcie štatutárneho orgánu⁵⁹.

Sankčná zodpovednosť štatutárneho orgánu bola doplnená o ďalšiu pokutu v rozpätí od 1000 € do 10 000 €, ktorú ukladá sudca, ktorý konal a rozhodoval v malom konkurze, ak dlžník pred vyhlásením malého konkurzu vykazoval záporné vlastné imanie a po zrušení konkurzu ostali neuspokojené pohľadávky prihlásených veriteľov prevyšujúce v úhrne 50 000 €. Pokuta na rozdiel od zákonnej zmluvnej pokuty podľa § 11 ZKR nebude uhradená do majetku dlžníka a určená tak na uspokojenie veriteľov, ale bude príjmom štátneho rozpočtu. Zodpovednosť štatutárneho orgánu podľa § 11a uložením pokuty nie je dotknutá. Keďže nie je vylúčená povinnosť dlžníka podať včas návrh na vyhlásenie konkurzu (malého alebo veľkého) a v jeho mene štatutárneho orgánu, nie je podľa nášho názoru dotknutá ani povinnosť štatutárneho orgánu pri porušení takej povinnosti zaplatiť zmluvnú pokutu podľa § 11 ods. 2 ZKR.

Štatutárny orgán môže byť postihnutý aj funkčnou zodpovednosťou v podobe rozhodnutia súdu o vylúčení, ak (i) súd na návrh prihláseného veriteľa, správcu, zamestnanca úpadcu alebo orgánu verejnej moci určí, že štatutárny orgán úpadcu porušil svoje povinnosti počas malého konkurzu ak, bez vážneho dôvodu neposkytoval správcovi súčinnosť, ktorú od neho možno spravodlivo vyžadovať alebo riadne nevykonával svoju pôsobnosť počas malého konkurzu⁶⁰ a ak (ii) súd rozhodol o uložení povinnosti zaplatiť zmluvnú pokutu podľa § 11 ods. 2 ZKR⁶¹.

Záver

Nevýhodou aktuálnej právnej úpravy ZKR je jej neprehľadnosť v podobe rôznych režimov konkurzných konaní (pri fyzickej osobe podnikateľovi to je oddlžovací konkurz a veľký konkurz, pri právnických osobách je to veľký konkurz a malý konkurz s prvkami oddlžova-

---

⁵⁹ § 74a ods. 6 ZKR a § 107 ZKR

⁶⁰ § 107 ZKR

⁶¹ § 74a ods. 6 ZKR

cieho a aj veľkého konkurzu), pričom sú rozdielne postavenia aktívne legitimovaných subjektov (veriteľ nie je aktívne legitimovaný na podanie návrhu na oddľžovací konkurz, pri fyzickej osobe nemá vôbec aktívnu legitimáciu na podanie návrhu na oddľženie, pri fyzickej osobe – podnikateľovi môže podať návrh na vyhlásenie veľkého konkurzu, pri právnickej osobe je veriteľ oprávnený podať návrh na veľký konkurz, ktorý však môže byť rozhodnutím súdu konvertovaný na malý konkurz). Uvedené rozdielne režimy a zákonné riešenia ich prípadných súbehov majú pritom významný dopad na postavenie veriteľa v daných konaniach a nezabezpečujú veriteľom istotu a predvídateľnosť. Úpravou malého konkurzu sa sťažilo postavenie veriteľa, pre ktorého nemusí byť, aj pre absenciu pravidla priority a pri zohľadnení štruktúr právnických osôb, ktorých sa zatiaľ malé konkurzy z väčšej miery týkajú, malý konkurz atraktívny. Na druhej strane to však bude nástroj atraktívny pre dlžníkov, z celkového počtu 213 vyhlásených konkurzov v roku 2021⁶² bolo 44 konkurzov vyhlásených ako malých. Išlo pritom všetko o dlžnícke návrhy. Právna úprava malého konkurzu si ešte vyžaduje precizovanie a odstránenie zjavných nezrovnalostí. Na zváženie by bolo, aj pod vplyvom štatistických údajov o náraste atraktivity reštrukturalizácií v postcovidovom období a zohľadnení postavenia veriteľov, pri transpozícii smernice o reštrukturalizácii a druhej šanci (EÚ) 2019/1023 zhodnotiť možnosti zjednodušenia prekážok reštrukturalizácie vytvorením lacnejších postupov pre menších podnikateľov na zachovanie ich podnikateľskej činnosti.

Použitá literatúra

1. BARTIKA, A. W., BERTRANDB M., CULLENC, Z., GLAESERD, E. L., LUCAC, M. AND STANTON, CH. *The impact of COVID-19 on small business outcomes and expectations*. PNAS. Vol. 117 no. 30 dostupné na www.pnas.org/cgi/doi/10.1073/pnas.2006991117-
2. BORIO, C. The Covid – 19 economic crisis: dangerously unique. *Business Economics* (2020) 55; 181 – 190.
3. CARLETTI, E., OLIVIERO, T., PAGANO, M., PELIZZON, L., SUBAHMANYAM, M. G. The COVID-19 Shock and Equity Shortfall: Firm-Level Evidence from Italy. *The Review of Corporate Finance Studies*. Published by Oxford University Press on behalf of The Society for Financial Studies;
4. CLAEYS, G., DARVAS, Z., DEMERTZIS M. AND WOLFF, G. B. *The Great COVID-19 Divergence: Managing a Sustainable and*

---

⁶² údaj aktuálny k 6.9.2021 podľa registra úpadcov dostupné na <https://ru.justice.sk/ru-verejnost-web/pages/statistiky/vyhlaseneKonkurzy.xhtml>

- Equitable Recovery in the EU*, ZBW – Leibniz Information Centre for Economics dostupné na <https://www.intereconomics.eu/contents/year/2021/number/4/article/the-great-covid-19-divergence-managing-a-sustainable-and-equitable-recovery-in-the-eu.html>
5. DAVIES P. Director's Creditor-Regarding Duties in Respect of Trading Decisions Taken in the Vicinity of Insolvency. *European Business Organisation Law Review* 7, 2006, s. 301 – 337.
  6. DURAČINSKÁ, J. *Povinnosť lojality (fiduciárne povinnosti) spoločníkov kapitálových spoločností*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2020, 160 s.
  7. DÖRR, J. O., LICHT, G., MURMANN, S. Small firms and the COVID-19 insolvency gap *Small Business Economics (2021)* dostupné na <https://doi.org/10.1007/s11187-021-00514-4>
  8. ELLUL, A., EREL, I., RAJAN, U. The COVID-19 Pandemic Crisis and Corporate finance. *The review of Corporate Finance Studies* 9 (2020) 421-429
  9. MORRISON, E. R., SAAVEDRA A. C. Bankruptcy's Role in the COVID-19 Crisis dostupné na https://scholarship.law.columbia.edu/faculty_scholarship/2638/
  10. PATAKYOVÁ, M., MAMOJKA, M., DURAČINSKÁ, J. A KOL. *Hospodárske právo II: diel*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2019.
  11. PATAKYOVÁ, M., GRAMBLIČKOVÁ, B. Spoločenská zodpovednosť obchodných spoločností a trvalo udržateľný rozvoj In *Konflikty záujmov v práve obchodných spoločností*. - : 1. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2018. s. 32-45
  12. SUSSKIND, D., VINES, D. The economics of the COVID-19 pandemic: an assessment. *Oxford Review of Economic Policy*, Volume 36, Number S1, 2020, s. S1-S13. dostupné na https://academic.oup.com/oxrep/article/36/Supplement_1/S1/5899022?login=true
  13. WANG, J., YANG, J., IVERSON B., KLUENDER R. Bankruptcy and the COVID – 19 Crisis, dostupné na https://www.hbs.edu/ris/Publication%20Files/21-041_a9e75f26-6e50-4eb7-84d8-89da3614a6f9.pdf